

Identifying and Analyzing Methods of Preventing Theft of Second Homes in Urmia City: A Delphi Study

Received: 06, April, 2023

Accepted: 22, July, 2023

Article type: Research Article

PP: 121-158

DOI:

[10.22034/ENTEZAM.2023.12737](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2023.12737)

[61.2533](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2023.12737)

Nasser Bayat

Associate Professor, Department of Geography, Faculty of Command and Staff, Amin Police University, Tehran, Iran (Corresponding Author). Email: n_bayat@ut.ac.ir

Ebrahim Rastgar

Assistant Professor, Department of Geography, Faculty of Economics, Management and Social Sciences, Shiraz University, Shiraz, Iran. Email: e.rastegar@shirazu.ac.ir

Kiyomarth Pakdel Sani

Graduate in Law Enforcement Management and Command, Amin Police University, Tehran, Iran.

Abstract

Background and objectives: The management of second home theft prevention methods is an approach to reduce the adverse effects and minimize the theft of recreational villa homes. The problem of the current research emphasizes the social and situational methods of preventing the theft of second homes (villa-recreational) in Urmia city, and in this regard, the recognition and analysis of the most important approaches to prevent theft was the focus of the research.

Methodology: In terms of its objectives, this study is of an applied research type and in terms of methodological process it is a type of mixed method (qualitative-quantitative) study. In the qualitative study phase, a number of semi-structured interviews were conducted with stakeholders. The interviewees were selected by snowball sampling and the number of interviews was determined based on the principle of theoretical saturation. Participants in the research or members of the Delphi panel included experts and specialists in the field of law enforcement and tourism security specialists, local managers (villagers, members of the Islamic Council), owners of second homes in Urmia city. Using the purposeful sampling method, forty people were selected to participate in the Delphi study. Questionnaire data was analyzed using descriptive and analytical statistics and using Friedman's tests and Kendall's coefficient of agreement.

Findings: Based on the findings of the qualitative phase, thirteen components were identified as situational prevention approaches and seven components were identified as social prevention approaches. The findings indicate that in the situational prevention, targeting police patrols and strengthening them at night, especially in the cold months of the year, when the owners of villa houses are less present, has the highest priority, and compliance with security and law enforcement considerations in the location of villa houses has the lowest priority. In the dimension of social prevention, attracting the participation of local people in introducing suspected and known people to the police has the highest priority, and training and promoting preventive methods of villa house theft to the people has been recognized as the lowest priority according to the participants.

Results: The results of the research show that intra-organizational challenges of law enforcement management, human factors, lack of physical equipment, contextual and cultural factors have an effect on the prevention of theft of recreational villa houses in Urmia.

Keywords: Situational prevention, Social prevention, Theft, Tourism, Second homes (villa-recreational), Urmia city.

Citation(APA): Bayat, Nasser; Rastgar, Ebrahim; Pakdel Sani, Kiyomarth. (2023). "Identifying and Analyzing Methods of Preventing Theft of Second Homes in Urmia City: A Delphi Study", *Journal of Social Order*, 15(3), pp. 121-158.

Doi: [10.22034/ENTEZAM.2023.1273761.2533](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2023.1273761.2533)

شناخت و تحلیل شیوه‌های پیشگیری از سرقت خانه‌های دوم در شهرستان ارومیه: یک مطالعه دلفی

چکیده

زمینه و هدف: مدیریت روش‌های پیشگیری از سرقت خانه‌های دوم، رویکردی برای کاهش اثرات نامطلوب و به حداقل رساندن سرقت از خانه‌های ویلایی تفریحی است. مساله پژوهش حاضر بر شیوه‌های پیشگیری وضعی و اجتماعی از سرقت خانه‌های دوم (ویلایی-تفریحی) در شهرستان ارومیه تاکید دارد و در این راستا، شناخت و تحلیل مهمترین رهیافت‌های پیشگیری از سرقت در کانون هدف پژوهش قرار دارد.

روش: پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی است و به لحاظ فرآیند روش شناختی از نوع مطالعات آمیخته (کیفی - کمی) است. در مرحله مطالعه کیفی تعدادی موردی مصاحبه نیمه ساختاریافته با ذینفعان انجام شد. مصاحبه‌شوندگان به روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شدند و تعداد مصاحبه‌ها بر اساس اصل اشباع نظری تعیین شده به پیش رفته است. مشارکت‌کنندگان در پژوهش با اعضای پانل دلفی شامل خبرگان و متخصصان حوزه مدیریت انتظامی و متخصصان امنیت گردشگری، مدیران محلی (دهیاران، اعضای شورای اسلامی)، مالکان خانه‌های دوم در شهرستان ارومیه بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، تعداد ۴۰ نفر برای مشارکت در مراحل مطالعه دلفی انتخاب شد. داده‌های پرسشنامه با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی و بهره‌گیری از آزمون‌های فریدمن و ضریب توافقی کندال مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: بر اساس یافته‌های مرحله کیفی ۱۳ گزاره به عنوان رهیافت‌های پیشگیری وضعی و ۷ گزاره به عنوان رهیافت‌های اجتماعی شناسایی شد. یافته‌ها بیانگر آن است در پیشگیری وضعی هدفمندسازی گشت‌های پلیس و تقویت آن‌ها در ساعات شب، بویژه در ماه‌های سرد سال که مالکان خانه‌های ویلایی حضور کمتری دارند دارای بیشترین اولویت و رعایت ملاحظات امنیتی انتظامی در مکان‌بایی خانه‌های ویلایی دارای کمترین اولویت است. در بعد پیشگیری اجتماعی نیز جلب مشارکت مردم محلی در معرفی افراد مشکوک و معلوم الحال به پلیس دارای بالاترین اولویت و آموزش و ترویج روش‌های پیشگیرانه از سرقت خانه‌های ویلایی به مردم دارای کمترین اولویت از نظر مشارکت‌کنندگان شناخته شد.

نتیجه‌گیری: نتایج تحقیق نشان می‌دهد که چالش‌های درون سازمانی مدیریت انتظامی، عوامل انسانی، کمبود تجهیزات فیزیکی، عوامل زمینه‌ای و فرهنگی بر پیشگیری از سرقت خانه‌های ویلایی تفریحی ارومیه تاثیر دارد.

کلیدواژه‌ها: پیشگیری وضعی، پیشگیری اجتماعی، سرقت، گردشگری، خانه‌های دوم (ویلایی-تفریحی)، شهرستان ارومیه.

دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۱۷

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۳۱

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

صص: ۱۲۱-۱۵۸

شناسه دیجیتال (DOI):

[10.22034/ENTEZAM.2023.1273761.2533](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2023.1273761.2533)

ناصر بیات

دانشیار گروه جغرافیا، دانشکده فرماندهی و ستاد، دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران. (نویسنده مسئول) رایانامه:

n_bayat@ut.ac.ir

ابراهیم رستگار

استادیار بخش جغرافیا، دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران. رایانامه:

e.rastegar@shirazu.ac.ir

کیومرث پاکدل ثانی

دانش آموخته فرماندهی و مدیریت انتظامی، دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران.

استناد (APA): بیات، ناصر؛ رستگار، ابراهیم؛ پاکدل ثانی، کیومرث. (۱۴۰۲).

«شناخت و تحلیل شیوه‌های پیشگیری از سرقت خانه‌های دوم در شهرستان ارومیه: یک

مطالعه دلفی». نشریه علمی انتظام اجتماعی، ۱۵(۳)، صص ۱۲۱-۱۵۸.

شناسه دیجیتال: [10.22034/ENTEZAM.2023.1273761.2533](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2023.1273761.2533)

جرم به عنوان یک پدیده‌ای غیر ایستا تلقی می‌شود و در زمان‌های مختلف بسته به هدف، مکان‌های مختلفی را درگیر خود می‌کند (نجفی و زیاری، ۱۴۰۰) یکی از جرایم بنیادین سرقت^۱ است که یکی از مهمترین جرائم علیه اموال و مالکیت اشخاص است. سرقت عبارت از ربودن مال متعلق به غیر است. لذا موضوع سرقت چیزی است که عمل ربودن نسبت به آن انجام می‌شود و حقوقی به آن تعلق گرفته که مورد حمایت قانون است (قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، ماده ۲۶۷). سرقت نه تنها سبب کاهش امنیت و احساس امنیت فردی می‌شود، بلکه می‌تواند آثار مخربی بر امنیت اجتماعی در پی داشته باشد و انگیزه کار و تلاش و سرمایه‌گذاری را دچار تزلزل کند. بنابراین، ارتقای امنیت عمومی، مقابله و پیشگیری از جرم، از جمله در زمینه جرایم علیه اموال شهروندان، یکی از وظایف ذاتی پلیس شناخته می‌شود. در حال حاضر سرقت از خانه‌ها و املاک خصوصی شهروندان یکی از بارزترین جرایم علیه اموال به شمار می‌آید. سرقت از خانه‌های دوم (ویلايي و تفریحی)^۲ نیز در این دسته از سرقتها است که ویژگی‌های خاص خود را دارد. محمودی جانکی و قورچی بیگی (۱۳۸۸، ۱۳) معتقدند که از مهمترین دلایل این نوع سرقت را می‌توان در عامل فقر به عنوان محرکی قوی در کنار عوامل دیگر نظیر بیکاری، شرایط خاص زندگی، شرایط محیطی و غیره نسبت می‌دهد و وجود این شرایط را نیازمند رویکردهای پیشگیری از سرقت است.

پیشگیری مؤثر از جرم، مقتضی سیاست‌گذاری جامع و برنامه محور و لحاظ جوانب مختلف و مطالعات مقدماتی گسترده است. بعلاوه، اثربخشی بیشتر هر برنامه‌ای متوقف بر این است که بر سوژه مجرمانه یا منطقه مشخصی تمرکز داشته باشد. سرقت از اماکن ویلايي و تفریحی به عنوان یکی از پرشمارترین جرائم یکی از این سوژه‌هاست که تدوین برنامه اختصاصی

1. Theft
2. Holiday homes and resorts

پیشگیری را طلب می‌کند. دفتر مقابله با جرم سازمان ملل^۱ در پرسشنامه‌های خود از چند نوع سرقت از اماکن نام می‌برد که شامل سرقت از شرکت، دفاتر، تاسیسات نظامی، کانتینر، داخل خودرو، خانه‌های ویلایی و تفریحی، دستگاه فروش اتوماتیک (وندینگ)، مزرعه محصور و... است (بیابانی و صابری تولایی، ۱۳۹۴، ۸). طبیعتاً وضعیت و روند جرم در خصوص هر مکان، با مکان دیگر متفاوت است. بهترین برنامه پیشگیری از سرقت از اماکن، برنامه‌ای است که بر انواع مبتلابه و پرشمار سرقت تمرکز کند و معطوف به هر مکان خاص با تمام اوصاف محیطی آن باشد (کوهنژاد و همکاران، ۲۰۱۲، ۳۲). یکی از اماکنی که جمعیت متمرکز انسانی در سکونتگاه‌های شهری به دلایل مختلف میل به سکونت کوتاه مدت در آن دارند و این شیوه سکونت رواج یافته، خانه‌های ویلایی و تفریحی در حاشیه‌های شهری و یا با دسترسی‌های قابل تردد در مسافت‌های حداکثر تا چند ساعت است. به دلیل ماهیت و هدف از ایجاد این اماکن، در روزهایی فاقد سکونت می‌شوند و این مسئله خود موجب پایین آمدن سطح ضرایب امنیت و مهیا بودن شرایطی برای ارتکاب جرایم و از جمله جرم سرقت است. از آنجایی که هر یک از اماکن متناسب با شرایط خود، سیاست و برنامه‌های حفاظتی و پیشگیری از جرم را دارا هستند، در این پژوهش شیوه‌های پیشگیری از جرم سرقت در خانه‌های دوم یا همان اماکن ویلایی و تفریحی مد نظر است.

شهرستان ارومیه به عنوان محدوده پژوهش، مرکز استان آذربایجان غربی دهمین شهر پرجمعیت ایران و دومین شهر پرجمعیت منطقه شمال غرب ایران شناخته می‌شود که بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ این شهر دارای ۱۰۴۰۵۶۵ نفر جمعیت می‌باشد (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). همانند بسیاری از مناطق شهرنشین، طی دهه‌های اخیر رشد جمعیت شهرنشین و شکل‌گیری طبقات متوسط و مرفه شهری در شهرستان ارومیه، افزایش نیاز به گردشگری و ایجاد فرصت‌هایی برای گذاران اوقات فراغت شده است. توسعه گردشگری

1. UNODC
2. Kuhns

خانه‌های دوم^۱ از طریق ساخت و ساز خانه‌های ویلایی در حومه‌های روستایی پیرامون شهر یکی از مهمترین اشکال توسعه گردشگری در منطقه است. تامین امنیت این گونه اقامتگاه‌های گردشگری می‌تواند تاثیر بسزایی بر توسعه گردشگری خانه‌های دوم در سطح منطقه ای داشته باشد؛ از جمله اینکه از طریق بالا بردن ارزش املاک و زمین‌های حومه‌های شهری (نواحی روستایی) به توسعه اقتصادی آنها کمک کند و از سوی دیگر زمینه مناسبی برای گذراندن فراغت شهروندان فراهم سازد. حصول امنیت اقتصادی گردشگری خانه‌های دوم و از سوی دیگر ایجاد احساس امنیت برای مالکان آنها بدون به کارگیری شیوه‌های کارآمد در زمینه مدیریت انتظامی دست یافتنی نخواهد بود.

برابر آمار رسمی فرماندهی انتظامی شهرستان ارومیه طی سال‌های اخیر سرقت از خانه‌های ویلایی (خانه‌های دوم) مردم در نواحی روستایی رو به افزایش بوده است. این جرایم طی سال ۱۳۹۴ برابر با ۶۲۱ فقره، در سال ۱۳۹۵ برابر با ۶۳۵ فقره، و در سال ۱۳۹۶ برابر با ۸۱۵ فقره، گزارش شده است (فرماندهی انتظامی استان آذربایجان غربی، ۱۳۹۷)، که رشد به نسبت بالایی را نشان می‌دهد. همان‌طور که گفته شد، این خانه‌ها در اصطلاح ادبیات علمی موجود به عنوان خانه‌های دوم یا خانه‌های تعصیلات شناخته می‌شوند و اغلب در مواقع تعطیلات برای گذراندن اوقات فراغت مورد استفاده مالکان آنها -که اغلب از طبقات مرفه و متوسط شهری هستند- قرار می‌گیرند. افزایش سرقت خانه‌های ویلایی در شهرستان ارومیه به عنوان یکی از جرایم رو به رشد شناخته می‌شود. این وضعیت تا حدود زیادی تحت تاثیر حضور گذرا و موقت مالکان خانه‌های دوم در این گونه اقامتگاه‌های گردشگری است به طوری که این ویلاها بیشتر در روزهای آخر هفته به ویژه در ماه‌هایی از سال که شرایط اقلیمی یا آب و هوا مناسب است مانند فصل بهار و تابستان مورد استفاده قرار می‌گیرد و بنابراین بخش زیادی از سال خالی از سکنه هستند. این وضعیت بویژه در ماه‌های سرد سال که مالکان خانه‌های دوم در این خانه‌ها کمتر

1. Second Homes Tourism

حضور دارند زمینه و فرصت لازم برای اقدامات مجرمان، و افزایش سرقت از این خانه‌ها را به وجود می‌آورد.

در تبیین ضرورت خاص انجام پژوهش می‌توان این چنین بیان داشت تا آنجایی که پژوهشگر به اطلاعات موجود دسترسی داشته است، تا کنون پژوهشی در زمینه شیوه‌های پیشگیری از سرقت خانه‌های ویلایی - تفریحی انجام نشده است. مطالعه حاضر اولین پژوهش در این زمینه می‌باشد که با هدف شناخت و تبیین مفاهیم شیوه‌های پیشگیری از سرقت خانه‌های ویلایی و تفریحی از دیدگاه صاحب‌نظران و متخصصان نظامی پرداخته است. بنابراین بر اساس بررسی‌های به عمل آمده از اوایل دهه ۱۳۸۰ شمسی روند رو به رشدی در حوزه مطالعات گردشگری و از جمله گردشگری خانه‌های دوم در ایران بوجود آمده است. طی این دو دهه پژوهش‌های انجام شده در زمینه گردشگری خانه‌های دوم بیشتر بر موضوع‌هایی چون برنامه ریزی و مدیریت، توسعه پایدار، الگوهای گسترش جغرافیایی، اثرات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیط زیستی رشد و توسعه این گونه خانه‌ها تمرکز داشته است (بیات و همکاران، ۱۳۹۲، ۱۱۹). بنابراین موضوع و مساله امنیت خانه‌های دوم، علمی رغم اهمیت بنیادین آن، تا کنون مورد توجه متخصصان و پژوهشگران قرار نگرفته است و این پژوهش می‌تواند اثری نو برای پاسخگویی به خلاء یا شکاف علمی موجود در این زمینه باشد. پژوهشی که از ویژگی کاربردی بارزی نیز برخوردار است. سرانجام پژوهش حاضر به منظور کاهش این گونه جرایم بر اهمیت پیشگیری انتظامی در ابعاد وضعی و اجتماعی تاکید دارد و درصد پاسخگویی به این سوال مهم است که مهمترین شیوه‌های پیشگیری انتظامی (وضعی و اجتماعی) از سرقت خانه‌های ویلایی یا خانه‌های دوم در شهرستان ارومیه کدام‌اند؟

پیشینه و مبانی نظری:

در این پژوهش با سه مفهوم محوری خانه‌های ویلایی - تفریحی، سرقت و پیشگیری از سرقت (وضعی - اجتماعی) روبرو هستیم. در مورد خانه‌های

تفریحی-ویلايي یا همان خانه‌های دوم هر چند تعريف واحدی وجود ندارد و هر مطالعه‌ای نیز تعريف خاص خود را ارائه می‌دهد، اما جانستون^۱ (۱۹۸۸، ۴۲۳) در فرهنگ جغرافیای انسانی بیان می‌دارد که خانه‌های ویلايي-تفریحی خانه‌هایی هستند که بوسیله خانوارهای ساکن در نقاط دیگر خریداری و یا به مدت طولانی اجاره داده می‌شود و معمولاً در نواحی روستایی قرار داشته و برای مقاصد تفریحی و فراغتی استفاده می‌شوند و تحت عناوین خانه‌های آخر هفته و خانه‌های تعطیلات نیز معرفی می‌شوند (رضوانی، ۱۳۸۱، ۶۰). سرقت نیز بعنوان یکی از مهمترین جرائم علیه اموال و مالکیت اشخاص عبارت از ربودن مال متعلق به غیر است (قانون مجازات اسلامی، ۱۳۹۲، ماده ۲۶۷) و مفهوم پیشگیری از سرقت شامل مجموعه اقدامات پیشگیرانه از جرم است که به دنبال حذف یا خنثی کردن آن دسته از عواملی است که در تکوین جرم مؤثر است (عباسی و قربانی، ۱۳۹۵، ۱۵۷) که شامل پیشگیری وضعی و اجتماعی از جرم است. پیشگیری وضعی به عنوان یکی از روش‌های پیشگیری، به مجموعه‌ی تدابیری اطلاق می‌شود که کاهش و حذف موقعیت‌ها و فرصت‌های ارتکاب جرم را سرلوحه‌ی اقدامات خود قرار داده است. یکی از دلایل اقبال به این نوع پیشگیری، ناکارآمدی پیشگیری اجتماعی است. این نوع پیشگیری، هرچند فرایند گذر از اندیشه به عمل را با مانع مواجه می‌کند، اما خود با موانع و محدودیت‌هایی همراه است که کارایی آن را کم‌رنگ می‌نماید (بابایی و نجیبیان، ۱۳۹۰، ۱۴۷) و پیشگیری اجتماعی که از مؤلفه‌هایی مشخص کمک می‌گیرد از اقداماتی تشکیل می‌شود که بر انواع محیط‌های پیرامون فرد تأثیر می‌گذارد و همه‌ی این محیط‌ها در فرآیند جامعه‌پذیری و اجتماع‌پذیری یک فرد نقش داشته و دارای کارکرد اجتماعی هستند (عباسی و قربانی، ۱۳۹۵، ۱۶۰). این پژوهش با تمرکز بر انواع روش‌های پیشگیری (وضعی و اجتماعی)، روش‌های نوین مبارزه با سرقت را نشان می‌دهد.

عزیزی (۱۳۹۶) در «شناخت و تحلیل اثرات اقامتگاه های گردشگری غیر رسمی در شهر همدان» به ۱۶ گزاره شناسایی شده حاصل از کشف الگوهای ذهنی موجود درباره اثرات منفی امنیتی پرداخته که به ۵ الگوی ذهنی متفاوت شامل سرپوش گذاشتن بر جرم و ناهنجارهای اجتماعی؛ قانون گریزی و تخریب وجهه یا تصویر مقصد گردشگری؛ تضعیف امنیت جوامع میهان و میزبان؛ تهدید امنیت اقتصادی مقصد گردشگری و نهایتاً بر تضعیف کنترل اجتماعی و ابعاد مختلف نظارتی نهادهای رسمی تاکید دارد. بیات (۱۳۹۳) در پژوهش «ارایه الگوی مدیریت اثرات گردشگری در نواحی روستایی»، مهمترین اثرات گردشگری بر حوزه امنیت انتظامی را شامل اثراتی نظیر افزایش شلوغی و ترافیک و وسایط نقلیه در سطح منطقه، افزایش انواع جرم و مسایل اجتماعی، افزایش احساس ناامنی فردی و اجتماعی، تهدید ایمنی و سلامت گردشگران به دلیل ضعف استانداردهای امنیتی موجود، افزایش جرایم محیط زیستی مانند شکاربی رویه و غیر قانونی حیات وحش، افزایش تضاد و برخورد فرهنگی میان گردشگران و مردم محلی بر می شمارد. بیابانی و تولائی (۱۳۹۴) در «پیشگیری از سرقت از اماکن با تاکید بر پیشگیری وضعی» سرقت از اماکن را از جرائم پرشمار و پرهزینه و مستلزم برنامه‌ای ممتاز برای پیشگیری دانسته و چندین رویکرد در دسترس پیشگیری از جرم شامل استفاده از زنگ خطرها، تقویت آماج، راهبرد پلیسی مورد محور، نظارت محلی، علامت گذاری اموال، علائم غلط انداز حضور، دوربین مداربسته، تقویت رویت پذیری، محدودیت دسترسی به مدخل ها و برنامه های آگاهی بخشی را معرفی نموده است.

میرزاخانی و درویشی (۱۳۹۳) در «پیشگیری اجتماعی از سرقت از طریق مداخله‌ی جامعه‌ی محلی (مطالعه موردی شهرستان اهواز)» پیشگیری اجتماعی از جرم را یکی از شیوه های اصلی در پیشگیری از جرم می دانند و موفقیت در تحقق آن، نیازمند مشارکت اجتماعی جامعه می‌داند. باهوش و همکاران (۱۳۹۱) در «بررسی عوامل محیطی مؤثر بر پیشگیری از سرقت منزل در شهر مشهد» بر نقش مستقیم و مثبت عوامل محیطی بر کاهش میزان وقوع جرائم سرقت تاکید دارند و پیشگیری محیطی از جرم را یک اولویت در

برنامه‌ها و سیاست‌های داخلی اکثر کشورها عملیاتی بر می‌شمارند. خوش فر و همکاران (۱۳۹۱) در «تأثیر گردشگری خانه‌های دوم بر سرمایه اجتماعی در نواحی روستای شهرستان تنکابن» نشان می‌دهند که روستاهای با رشد و توسعه گردشگری خانه‌های دوم در مقایسه با دیگر روستاها از سطح امنیت اجتماعی بالاتر برخوردارترند. مرادیان (۱۳۸۹) در «تأثیر شیوه‌های مشارکت‌های مردمی بر پیشگیری از سرقت منازل در شهرستان کرمانشاه» بین استفاده از نگهبان محله و بین اطلاع‌رسانی پلیس در آگاه‌سازی مردم و پیشگیری از سرقت منازل و همچنین بین مشارکت مردم و سرقت منازل رابطه معنی‌داری نشان می‌دهد. حسینی (۱۳۸۹) در «بررسی نقش مشارکت‌های مردمی در پیشگیری از سرقت منزل در شهرستان سمنان» بین آموزش شهروندان در زمینه پیشگیری و بین استفاده شهروندان از تکنولوژی جدید امنیت منزل با پیشگیری از سرقت منزل و همچنین بین اطلاع‌کافی شهروندان از تأثیر عینی مشارکت در ارتقاء امنیت با مشارکت مردم و بین عملکرد پلیس در زمینه سرقت از منازل با مشارکت مردمی و بین احساس مردم از برخورداری پلیس قوی‌تر و همکاری با پلیس دارای رابطه زیاد معرفی نموده است. ستیاوان، نوگراها و ویووو (۲۰۲۱) معادل‌سازی ویلا با "خانه" در جرایم سرقت شدید بیان می‌دارند که یکی از مکان‌های اغلب مورد هدف سارقان، ویلا است.

این پژوهش که در کشور اندونزی انجام شده این اهداف را دنبال می‌کند که ۱. ارکان تشدیدکننده جرم سرقت چیست؟ ۲. آیا می‌توان ویلا را با "خانه" به عنوان عنصری از جرم سرقت تشدید تلقی کرد؟ این پژوهش یک تحقیق حقوقی-هنجاری با رویکردهای قانونی، مفهومی و موردی است. بر اساس تحلیل این مقاله می‌توان دریافت که ۱. ارکان جرم مانند سرقت معمولی است، اما عناصر اضافی جایگزین هستند. ۲. سرقت ویلا در شب بر اساس تفسیر اجتماعی-تاریخی و تفسیر مبسوط می‌تواند مشمول سرقت با ضریب مشدده مندرج در بند (۱) ماده ۳۶۳ قانون مجازات اسلامی باشد.

پژوهش گوتنتاگ^۱ (۲۰۱۵) با عنوان پدیده اقامتگاه‌های غیررسمی خانه های دوم در چارچوب نظریه "نوآوری مخرب" وجود مشکلات و مسایل امنیتی و جرایم (از جمله سرقت) ناشی از این اقامتگاه‌ها را به عنوان یکی از برجسته ترین اثرات منفی فعالیت بر می‌شمارد و ابعاد وقوع جرم علیه گردشگران و همچنین جرم علیه جامعه میزبان را مطرح می‌کند. در پیشینه پژوهش های گذشته و تحقیقات اخیر هم پیشینه داخلی و هم پیشینه خارجی عوامل مختلفی را در پیشگیری از بروز سرقت ذکر کرده اند مانند پیشگیری های وضعی و اجتماعی و البته تدابیری را نیز برای آن پیشنهاد داده اند ولی با توجه به افزایش امار سرقت منازل ویلایی - تفریحی در شهرهای مختلف من جمله شهرستان ارومیه، انتخاب شیوه های جدید پیشگیری از بروز سرقت می تواند کارساز باشد. با توجه به پیشینه پژوهش های فوق مشخص شد که از تلفیق روش های پیشگیری وضعی و اجتماعی برای مبارزه با سرقت منازل ویلایی - تفریحی استفاده نشده است بنابراین در این پژوهش سعی کرده ایم با تلفیق دو روش فوق شیوه های مطمئن تر پیشگیری از سرقت خانه های ویلایی - تفریحی را معرفی کنیم.

خانه های دوم (تفریحی - ویلایی) خانه های دوم مساکنی هستند که به طور موقت و در مدتی از سال برای مقاصد تفریحی و فراغتی استفاده می شوند. خانه های دوم یکی از الگوهای گسترش گردشگری، به ویژه در نواحی روستایی و کوهستانی است که از طریق گسترش مالکیت خانه های دوم (خانه های بیلاقی یا خانه های تعطیلات) حاصل می شود. می توان گفت گردشگری خانه های دوم جریانی مداوم و پایدار است؛ به گونه ای که با خرید خانه دوم، مالک آن به طور منظم و سال به سال به تفریح و گردشگری در آن مکان و حتی فراتر از آن، در منطقه می پردازد، تعطیلات خود را در آنجا سپری می کند، در منطقه ای که خانه دوم او قرار دارد، بدون هر گونه تشویق یا حتی تبلیغات پول خرج می کند. همچنین خانه دوم نیازمند خرید ملزوماتی در مقصد است و

1. Guttentag

بنابر این ارتباطات اقتصادی و اجتماعی متفاوتی را نسبت به اشکال دیگر گردشگری ایجاد می‌کند.

سرقت: از نظر اندرسون "سرقت قدیمی ترین، پرهزینه ترین و رایج ترین جنایت است که می‌تواند بر کل جریان تجارت جهانی تأثیر مخربی بگذارد (ستیوان، نوگراها و ویبووو، ۲۰۲۱، ۵۷). در قانون مجازات اسلامی سرقت به معنای برداشتن چیزی از کسی با حيله و فریب می‌باشد. بر اساس م ۱۹۷ ق.م. مصوب ۱۳۷۰ سرقت عبارت بود از ربودن مخفیانه مال متعلق به دیگری. ولی در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ بر اساس ماده ۲۶۷ سرقت عبارت است از ربودن مال متعلق به غیر. سارق کسی است که در عملیات مادی سرقت مباشرت و شرکت دارد. سرقت یک پدیده اجتماعی است که پیامدهای آن سبب متزلزل شدن امنیت داخلی، از بین بردن انگیزهای کار، تلاش و سرمایه گذاری در کشور، هزینه بالا برای نیروهای امنیتی می‌شود، سرقت از منزل را می‌توان یکی از شدیدترین جرایم تلقی کرد زیرا علاوه بر اینکه یکی از شایع ترین رفتارهای مجرمانه است، نوعی تجاوز به عنف می‌باشد چرا که سارقین در سرقت وارد حریم شخصی می‌شوند، که به احساس امنیت عمومی آرامش ذهنی و سلامت افراد آسیب می‌رساند به همین علت سرقت تاثیر زیادی بر قربانیان می‌گذارد (دارابی و خدابنده لو، ۱۳۹۶، ۲۱). به طور کلی بسیاری از افراد علت وقوع جرم سرقت را به عوامل اقتصادی مرتبط می‌دانند. نمی‌توان گفت که این نظر کاملاً اشتباه است، زیرا در ابتدا عوامل اقتصادی عامل وقوع جرم سرقت بوده است. در توسعه آن معلوم می‌شود که عواملی که باعث سرقت می‌شوند گسترش یافته است. به گفته بردی دسپر مغربی عواملی که امروزه باعث سرقت می‌شوند از عواملی که باعث وقوع جرم سرقت می‌شوند می‌توان دریافت که در واقع عوامل جدیدی وجود دارد که منجر به سرقت می‌شود. وجود عوامل جدید سرقت در صورتی منطقی است که با جرم سرقت به عنوان یک پدیده اجتماعی که در واقع همواره تغییرات و تحولاتی را تجربه می‌کند، همبستگی داشته باشد (ستیوان، نوگراها و ویبووو، ۲۰۲۱، ۵۷). سرقت از منزل همانند جرایم دیگر، از جهت کمی و

کیفی دچار تحول و از لحاظ تنوع، در انواع و اشکال مختلفی رواج یافته است و مکان و زمان نمی شناسد و در هر لحظه از شبانه روز احتمال وقوع آن هست و این پدیده زشت نه تنها نظام مالی افراد و اشخاص، بلکه به اقتصاد و روان جامعه نیز لطمه های جبران ناپذیری وارد می نماید. لذا در صورت وقوع، رسیدگی و کشف آن در حیطه مسئولیت و وظایف عمومی ناجا می باشد و پیروی از شیوه های علمی و اصولی در آن از اهمیت به سزایی برخوردار است. هر چند عوامل متعددی وجود دارند که بسته به نوع سرقت های ارتكابی می توانند کارآگاهان پی جویی سرقت را قرین موفقیت سازند. سرقت سیب تزلزل امنیت اقتصادی و اجتماعی شده و مردم را از کار و فعالیت دلسرد می کند؛ زیرا کوشش خود را نابود شده می بیند به همین منظور در همه جوامع آن را امری خلاف شرافت انسانی به حساب می آوردند(داریابی و خدابنده لو، ۱۳۹۶، ۲۱).

پیشگیری از جرم- یکی از طبقه بندی های پیشگیری غیر کیفری، پیشگیری اجتماعی و پیشگیری وضعی است. پیشگیری اجتماعی، علل و عوامل اجتماعی مؤثر بر ظهور جرم را مد نظر داشته و با توجه به عوامل اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی و تأمین حقوق اجتماعی، سیاسی و اقتصادی و .. سعی در کاهش و یا از بین بردن جرم دارد. پیشگیری وضعی یا موقعیتی عمدتاً به وضعیت های پیش جنایی یعنی آخرین وضعیتی که بزهکاری در آن تحقق می یابد و با ارائه اقداماتی در جهت سخت و دشوار نمودن وقوع جرم و یا افزایش خطرانی بیشتر برای مجرمان به پیشگیری از جرم مبادرت می ورزد(قورچه بیگی، ۱۳۹۰، ۱۷۱).

الف- پیشگیری وضعی- کلارک (۱۹۹۷، ۲۱) پیشگیری وضعی از جرم را به عنوان اقدامات قابل سنجش و ارزیابی مقابله با جرم می داند. این اقدامات معطوف به اشکال خاص از جرائم بوده و از طریق اعمال مدیریت، یا مداخله در محیط بلاواسطه به شیوه ای پایدار و سیستماتیک منجر به کاهش فرصت های جرم و افزایش خطرات جرم که همواره مد نظر تعداد بسیار زیادی از مجرمین بوده است می گردد. ایجاد تغییر در

اوضاع و احوال خاصی که انسان متعارف در آن اوضاع و احوال ممکن است مرتکب جرم شود، به صورت بالا بردن هزینه‌ها، سخت کردن ارتکاب جرم، خطرناک کردن محل ارتکاب جرم و به عبارتی بکارگیری مجموعه تدابیری که فرصت مناسب ارتکاب جرم را کاهش می‌دهد و در وضعیت پیش جنایی مداخله می‌کند، می‌گویند (پرویزی، ۱۳۹۳، ۶۵).
 خصوصیات پیشگیری وضعی به شرح زیر است:

۱- این اقدامات مربوط به جرائم خاصی است. مثلاً در جرائم غیر عمدی پیشگیری وضعی معنا ندارد.

۲- هدف اقدامات وضعی تحت تاثیر قرار دادن پیرامون جرم است .

۳- در پیشگیری وضعی به دنبال خطر ساز کردن یا پر هزینه کردن اقدامات مجرمانه هستیم، مانند نصب دزدگیر، استقرار پلیس و نصب نرده و حفاظ

۴- پیشگیری وضعی باعث شفافیت جرم می‌شود و عواقب آن بیان می‌شود، بنابراین با ایجاد محدودیت و مانع در سر راه بزه کار وقوع جرم برای او پر هزینه می‌کنیم. اما تردیدی وجود ندارد که آن دسته از بزه کارانی که سود و ضرر برای آنها مهم نیست، مانند بزه کاران مجنون و یا طفل پیشگیری وضعی اثر گذار نیست (صفاری، ۱۳۹۱، ۴۱).

ب- پیشگیری اجتماعی- تعاریف متعددی از پیشگیری اجتماعی از جرم ارائه شده است. مرکز بین المللی پیشگیری از جرم، پیشگیری اجتماعی از جرم را به این نحو تعریف کرده است "هر چیزی که بزهکاری، خشونت و ناامنی را از طریق هدف گیری موفقیت آمیز علل شناخته شده جرم (از طرق علمی) کاهش دهد" (رحمت، ۱۳۸۵، ۶۰). در کنار این نظریه که علل جرم اجتماعی هستند، دیدگاهی رشد کرده است که بطور روز افزون بر علل اقتصادی - اجتماعی و فرصت های جرم تمرکز دارد مثلاً مکتب شیکاگو از نیمه دوم دهه ۱۹۶۰ برنامه هایی را در مورد پیشگیری اجتماعی از جرم در شیکاگو طراحی و اجرا

کرد(بابایی و نجیبیان، ۱۳۹۰، ۳۷). رویکرد پیشگیری اجتماعی از جرم، تقویت روابط اجتماعی، افزایش سطح کنترل غیررسمی اجتماعی و در نتیجه بازدارندگی بزهکاران بالقوه و بالفعل از ارتکاب جرم، است. پیشگیری اجتماعی از جرم بر ساختن کسانی تمرکز دارد که در خطر بزهکاری قرار دارند و احساس یکپارچگی کمتری را با جامعه می کنند. طرحی مانند مراقبت همسایگی می تواند به منظور تقویت دفاع غیررسمی در جامعه برای توقف جرم و افزایش نظارت مورد استفاده قرار گیرد. راهبرد مدرن پیشگیری اجتماعی از جرم یک جنبش حرفه ای و مدنی است که به وسیله دولت پایه گذاری و پشتیبانی شده و ظرفیت دفاع اجتماعی را بالا می برد. پیشگیری اجتماعی از جرم مجموعه اهدافی است برای مهار تاثیر علل جرم، کاهش خطر بزه دیدگی، افزایش امنیت کلی اجتماع و بنا بر این بهبود کیفیت زندگی و تامین حقوق بشر. بنا بر این، راهبرد پیشگیری اجتماعی از جرم به توسعه اقتصادی، کار و کسب امن و کاهش خسارت اخلاقی و مادی ناشی از جرم، کمک می کند. راهبرد پیشگیری اجتماعی از جرم در صورتی موثر خواهد بود که به عنوان بخشی از سیاست اجتماعی محلی اجرا شود. پاسخ های اثربخش محلی به چالش های جرم در سطح منطقه ای و محله ای باید برقرار شود(جلالی فراهانی، ۱۳۹۴، ۸۴). پیشگیری اجتماعی از جرم، راهبردی است که در جریان آن، برنامه های پیشگیرانه توأم با به رسمیت شناختن حقوق بنیادین فرهنگی، اقتصادی واجتماعی شهروندان اعمال می شود. این قسم از پیشگیری که می توان از آن به پیشگیری از رهگذر توسعه اجتماعی نیز تعبیر کرد، در تلاش است تا با برقراری عدالت اجتماعی، از وقوع بزه پیشگیری کند. به دیگر سخن، پیشگیری اجتماعی فعالیت هایی را در بر می گیرد که به منظور کاهش بیکاری، آموزش و پرورش ناکارآمد، فقر و آسیب های اجتماعی مشابه، علل بنیادین ایجاد رفتار منحرفانه را مورد توجه قرار می

دهند. (گران^۱، ۲۰۱۵، ۴). واژه "پیشگیری اجتماعی از جرم" می‌تواند بر تمام برنامه‌هایی اعمال شود که سعی در تغییر شرایط یا الگوهای رفتاری، ارزش‌ها یا خود انضباطی برای کاهش احتمال وقوع بزهکاری دارند (شیری و نجفی ابرند آبادی، ۱۳۹۶، ۹۰).

روش:

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ ماهیتی از نوع پژوهش‌های توصیفی-پیمایشی است که از مراحل مطالعه کیفی و کمی برخوردار است و در چارچوب روش دلفی شده است. در گام نخست با رویکرد مطالعه کیفی و اکتشافی به شناسایی روش‌های پیشگیری از سرقت خانه‌های دوم در ابعاد پیشگیری وضعی و پیشگیری اجتماعی پیش رفته است. در مرحله مطالعه کیفی تعدادی موردی مصاحبه نیمه ساختاریافته با ذینفعان انجام شد. مصاحبه‌شوندگان به روش نمونه‌گیری گلوله برفی^۲ انتخاب شدند. تعداد مصاحبه‌ها بر اساس اصل اشباع نظری تعیین شده به پیش رفته است. مشارکت‌کنندگان در پژوهش یا اعضای پانل دلفی شامل خبرگان و متخصصان حوزه مدیریت انتظامی و متخصصان امنیت گردشگری، مدیران محلی (دهیاران، اعضای شورای اسلامی)، مالکان خانه‌های دوم در شهرستان ارومیه بود. با توجه تعداد متغیر ۱۰ تا ۵۰ نفر اعضای مشارکت‌کننده در مطالعات دلفی (وانگ^۳ و همکاران، ۲۰۱۷، ۲۳۹) در این پژوهش با توجه به ناهمگون بودن جامعه مشارکت‌کنندگان در ۴ گروه مختلف، در برآوردهای اولیه برای هر کدام از گروه‌ها ۱۰ مشارکت‌کننده پیش‌بینی شده است و بر این اساس تعداد اعضای پانل دلفی ۴۰ نفر مورد نظر است. روش نمونه‌گیری برای تکمیل اعضای پانل دلفی نمونه‌گیری هدفمند بوده است. ابزار گردآوری اطلاعات در مرحله کیفی مصاحبه نیمه ساختاریافته^۴، و در مرحله پیمایشی پرسشنامه دلفی است. ابزار گردآوری داده‌ها در مرحله کیفی پژوهش پرسشنامه محقق‌ساخته

1. Grant

2. Snowball sampling

3. Wang

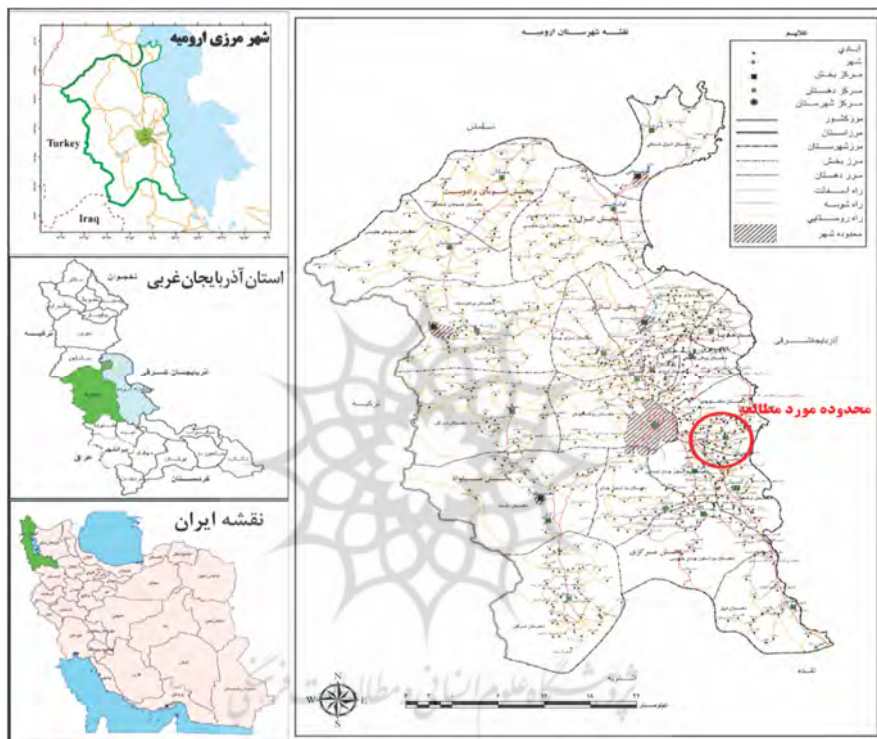
4. Semi-Structured Interview

است، که اساس طراحی آن بر پایه‌ی یافته‌های حاصل از مطالعات مرحله کیفی پژوهش قرار دارد که در بردارنده ۲۰ گزاره مختلف درباره راهکارهای پیشگیری وضعی (۱۳ گزاره) و اجتماعی (۷ گزاره) از سرقت اماکن ویلایی - تفریحی در شهر ارومیه است. علاوه بر این‌ها پرسش‌های مبنی بر توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخگویان یا افراد نمونه به مقدمه پرسشنامه اضافه شد که شامل سن، جنسیت، سطح تحصیلات، وابستگی سازمانی است. روایی^۱ ابزار سنجش (پرسشنامه محقق ساخته) از دیدگاه ۹ نفر از متخصصان شامل ۴ نفر متخصصان انتظامی و ۳ نفر از متخصصان دانشگاهی برخوردار از آثار علمی در حوزه پیشگیری (وضع‌ی و اجتماعی) از جرم و سرقت و ۲ نفر از مدیران محلی دارای سوابق اجرایی در مدیریت شهری ارومیه در دستور کار قرار گرفت. پس از اخذ نظرات آن‌ها اصلاحاتی در شکل و محتوای گزاره‌ها به عمل آمد. پایایی^۲ ابزار سنجش نیز از طرق پیش‌آزمون^۳ روی ۱۰ نفر اول از افراد نمونه اجرا شد و ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ بدست آمد. در مرحله کیفی و اکتشافی از روش تحلیل محتوای کیفی با رویکرد تلخیصی برای تجزیه و تحلیل داده‌های متنی حاصل از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته استفاده شد. در مرحله کمی و پیمایش دلفی از آزمون‌های توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، میانگین رتبه‌ای برای تجزیه و تحلیل نتایج نظر سنجی دلفی و همچنین ضریب توافقی کندال (w) برای بررسی سطح اجماع میان مشارکت کنندگان استفاده شده است.

شهرستان ارومیه در شمال غربی ایران و در منطقه آذربایجان واقع شده است. این شهر طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ با ۷۳۶،۲۲۴ نفر جمعیت، دهمین شهر پرجمعیت ایران و دومین شهر پرجمعیت منطقه شمال غرب ایران به‌شمار می‌آید. ارومیه با ۱۳۳۲ متر ارتفاع در غرب دریاچه ارومیه، در دامنه کوه سیر و در میان دشت ارومیه قرار گرفته است. هوای ارومیه در تابستان نسبتاً گرم و در زمستان سرد است. گردشگری خانه‌های دوم در شهر ارومیه همانند بسیاری از

1. Validity
2. Reliability
3. Pretest

نواحی داخل و خارج کشور به طور غالب در نواحی روستایی بیلاقی و خوش آب و هوا رواج یافته است. به طور مثال در دهستان بکشلوچای به دلیل ایجاد خانه‌های دوم یا ویلایی، تولید کشاورزی و باغی خود را از دست داده و بیشتر به محلی برای تفریح صاحبان ویلاها تبدیل شده است (عالمی و عاشری، ۱۳۹۲، ۱).

شکل ۱) نقشه جغرافیای شهرستان ارومیه

یافته‌ها:

اعضای پانل‌های دلفی در پژوهش حاضر شامل متخصصان حوزه مدیریت انتظامی و متخصصان دانشگاهی در حوزه امنیت گردشگری، مدیران و مسئولان بخش گردشگری، و مدیران محلی (دهیاران، اعضای شورای اسلامی) در شهرستان ارومیه بود. به لحاظ سنی ۵ نفر از مشارکت کنندگان بین ۲۵-۳۵ سال، ۲۱ نفر بین ۳۶-۴۵ سال، و ۱۴ نفر بیش از ۴۵ سال سن دارند. به لحاظ

جنسیت ۳۲ نفر مرد و ۸ نفر زن به شمار می آید. به لحاظ تحصیلات ۷ نفر در سطح دیپلم و کمتر، ۸ نفر در سطح کارشناسی، ۱۵ نفر در سطح کارشناسی ارشد و ۱۰ نفر در سطح دکتری تخصصی سواد دارند. به لحاظ حوزه فعالیت کاری و تخصص ۱۵ نفر از مدیران انتظامی، ۸ نفر از مدیران محلی، ۱۰ نفر از متخصصان گردشگری، و ۷ نفر از مالکان خانه های دوم بودند (جدول ۱).

جدول (۱): ویژگی‌های توصیفی و جمعیت شناختی مشارکت کنندگان

ردیف	متغیر	نوع متغیر	فراوانی (نفر)	در صد
۱	سن	۲۵-۳۵ ساله	۵	۱۲/۵
		۳۶-۴۵ ساله	۲۱	۵۲/۵
		بالتر از ۴۵ سال	۱۴	۳۵
۲	جنسیت	مرد	۳۲	۸۰
		زن	۸	۲۰
۳	تحصیلات	دیپلم و کمتر	۷	۱۷/۵
		کارشناسی	۸	۲۰
		کارشناسی ارشد	۱۵	۳۷/۵
		دکتری تخصصی	۱۰	۲۵
		مدیریت انتظامی	۱۵	۳۷/۵
۴	حوزه فعالیت	مدیران محلی	۸	۲۰
		متخصصان گردشگری	۱۰	۲۵
		مالکان خانه های دوم	۷	۱۷/۵

با توجه به اهداف و پرسش های دوگانه پژوهش، در گام نخست روش دلفی با استفاده از مصاحبه نیمه ساختار یافته در دو بخش اصلی شامل شیوه های وضعی و شیوه های اجتماعی از مشارکت کنندگان یا اعضای پانل دلفی مصاحبه به عمل آمد. در گام نخست نسبت به پیاده سازی فایل های صوتی مصاحبه با متخصصان اقدام شد که در مجموع ۱۶۰۰۰ کلمه به دست آمد. در تجزیه و تحلیل و تفسیر داده‌ها، تحلیل محتوای کیفی با رویکرد تلخیصی به کار رفت. این رویکرد در نهایت ۲۸۵ گزاره را به دست داد. طی فرایند تلخیص نهایی یافته های کیفی، غربالگری در دستور کار قرار گرفت. در این گام پس از حذف و تلخیص گزاره های دارای محتوای یکسان ذیل یک گزاره و همچنین ادغام گزاره های دارای مضمون و مفهوم مشترک با یکدیگر ۲۰ گزاره به دست

آمد. از این گزاره‌ها ۱۳ گزاره مربوط به عوامل وضعی و ۷ گزاره مربوط به عوامل اجتماعی بود. این یافته‌ها به عنوان برآیند مرحله اکتشافی دلفی مبنای طراحی پرسشنامه دلفی و پیمایش در مراحل نظر سنجی دلفی قرار گرفت.

با استفاده از نتایج نهایی مرحله کیفی پژوهش و استخراج شیوه‌ها، پرسشنامه ای تدوین و در آن از هر یک از اعضای پانل دلفی درخواست شد تا به هر یک از شیوه‌های پیشگیری از سرقت خانه‌های ویلایی در قالب طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (خیلی کم تا خیلی زیاد) امتیازدهی کنند و در هر گروه اهمیت هر شیوه را نسبت به سایرین مشخص کنند. این فرایند در دو دور صورت گرفت. در ادامه از آزمون‌های آماری و نرم افزار SPSS آورده شده است. خط برش برای پایان دلفی دستیابی به اجماع بالاتر از ۵۰ درصد بود.

یافته‌های پیمایش دلفی: گزاره‌های پیشگیری وضعی- بررسی میزان توافق صاحب نظران در خصوص عوامل وضعی پیشگیری از سرقت از خانه‌های ویلایی در دور اول دلفی نشان داد که میزان توافق صاحب نظران برابر با ۰/۱۰ است. این میزان از توافق در دور دوم دلفی برابر با ۰/۵۵ بود. میانگین رتبه‌ای مربوط به شیوه‌های وضعی در دور اول و دوم دلفی در جدول (۲) آورده شده است.

جدول (۲): میانگین امتیازات و میانگین رتبه‌ای عوامل وضعی شیوه پیشگیری از سرقت خانه‌های ویلایی

شیوه‌ها	دور اول دلفی (N=۴۰)			دور دوم دلفی (N=۴۰)		
	میانگین	انحراف میانگین	رتبه میانگین	میانگین	انحراف میانگین	رتبه میانگین
جلوگیری از ساخت و سازهای خانه‌های ویلایی بدون مجوز قانونی از نهادهای ذی ربط	۳/۲۶	۱/۵۰	۱۲	۳/۴۱	۱/۰۴	۹
ملزم کردن مالکان خانه‌های ویلایی به استفاده از سیستم مرکز هشدار الکترونیک (مها)	۳/۷۷	۱/۱۶	۶	۴/۲۱	۰/۷۷	۳
رعایت ملاحظات امنیتی-انتظامی در مکان یابی خانه‌های ویلایی	۳/۷۲	۰/۹۹	۷	۳/۲۶	۰/۷۵	۱۳
ایجاد ساز و کاری برای ملزم نمودن سازندگان خانه‌های ویلایی به اخذ	۳/۹۰	۰/۹۴	۵	۳/۴۴	۱/۰۲	۱۰

دور اول دلفی (N=۴۰)		دور دوم دلفی (N=۴۰)						شیوه ها
میانگین	انحراف میانگین	رتبه میانگین	انحراف میانگین	رتبه میانگین	استاندارد رتبه ای	میانگین	انحراف میانگین	رتبه
۳/۳۸	۱/۰۷	۵/۵۶	۱۳	۳/۲۱	۱/۱۵	۴/۲۹	۱۲	تاییدیه‌ی رعایت استانداردهای امنیتی از پلیس در ساخت و ساز
۳/۹۷	۰/۸۴	۷/۹۶	۳	۳/۸۲	۰/۷۷	۷/۸۴	۵	تهیه بانک اطلاعاتی از خانه‌های ویلایی و مالکان آنها در سطح حوزه استحفاظی برای تقویت کنترل انتظامی بر آنها
۳/۹۵	۰/۵۳	۷/۶۸	۴	۴/۱۳	۰/۷۷	۹/۵۰	۴	بروز رسانی مداوم دانش و اطلاعات کارکنان پلیس از وضعیت جغرافیای جرم در سطح حوزه استحفاظی
۴/۱۳	۰/۵۶	۸/۳۵	۲	۳/۴۶	۱/۰۲	۵/۸۲	۷	تقویت اشرف اطلاعاتی پلیس بر نواحی روستایی و شناسایی افراد مستعد جرم و سرقت
۳/۴۶	۱/۰۵	۵/۷۲	۱۱	۴/۲۳	۰/۷۸	۱۰/۰۹	۲	ملزم کردن مالکان خانه‌های دوم به نصب دوربین مدار بسته و سیستم های پایش محیطی
۳/۷۹	۱/۰۸	۶/۹۶	۸	۳/۵۱	۱/۰۵	۵/۶۸	۸	رصد کردن مداوم عبور و مرور های مشکوک در سطح حوزه استحفاظی
۳/۵۶	۱/۲۳	۶/۵۹	۹	۳/۲۸	۱/۱۷	۴/۶۵	۱۱	مقاوم‌سازی هدفمند؛ استفاده از سیستم‌های حفاظتی منزل، درب و پنجره‌های حفاظدار و قفل‌های شب بند
۳/۶۲	۰/۹۱	۶/۱۳	۱۰	۳/۸۲	۰/۷۶	۷/۸۶	۶	جلوگیری از ساخت و سازهای پراکنده و حمایت از سیاست توسعه‌ی خانه های ویلایی در شهرک ها و مجتمع های ویلایی...
۴/۳۳	۰/۸۴	۹/۱۸	۱	۴/۲۳	۰/۷۴	۱۰/۱۲	۱	استفاده از ظرفیت بازدارندگی سگ‌های نگهبان در خانه های ویلایی
								هدفمندسازی گشت های پلیس و تقویت آن ها در ساعات شب، بویژه در ماه های سرد سال که مالکان خانه های ویلایی حضور کمتری دارند.

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که در دور اول شیوه «هدفمندسازی گشت‌های پلیس و تقویت آن‌ها در ساعات شب، بویژه در ماه‌های سرد سال که مالکان خانه‌های ویلایی حضور کمتری دارند» دارای بیشترین میانگین رتبه‌ای است (۹/۱۸) و کمترین میانگین رتبه نیز به «تهیه بانک اطلاعاتی از خانه‌های ویلایی و مالکان آنها در سطح حوزه استحفاظی برای تقویت کنترل انتظامی بر آنها» مربوط است (۵/۵۶). در دور دوم دلفی «هدفمندسازی گشت‌های پلیس و تقویت آن‌ها در ساعات شب، بویژه در ماه‌های سرد سال که مالکان خانه‌های ویلایی حضور کمتری دارند» دارای بیشترین میانگین رتبه (۱۰/۱۲) است. «رعایت ملاحظات امنیتی-انتظامی در مکان‌یابی خانه‌های ویلایی» نیز دارای کمترین میانگین است (۴/۱۴).

یافته‌های پیمایش دلفی: گزاره‌های پیشگیری اجتماعی - بررسی میزان توافق صاحب نظران در خصوص عوامل اجتماعی پیشگیری از سرقت از خانه‌های ویلایی در دور اول دلفی نشان داد که میزان توافق صاحب نظران برابر با ۰/۰۵ است. در دور دوم دلفی این میزان به ۰/۶۲ رسید. میانگین رتبه‌ای مربوط به شیوه‌های اجتماعی در دور اول و دوم دلفی در جدول (۳) آورده شده است.

جدول (۳): میانگین و میانگین رتبه‌ای عوامل اجتماعی شیوه‌های پیشگیری از سرقت خانه‌های

ویلایی

شیوه‌ها	دور اول دلفی (N=۴۰)		دور دوم دلفی (N=۴۰)		رتبه
	میانگین	انحراف استاندارد	رتبه میانگین	انحراف استاندارد	
۱- گماردن نگهبان محله بومی با هماهنگی پاسگاه انتظامی محل	۳/۵۶	۰/۹۴	۳/۳۷	۷	۴
۲- جلب مشارکت مردم محلی در معرفی افراد مشکوک و معلوم‌الحال به پلیس	۴/۰۸	۰/۸۴	۴/۴۴	۱	۱
۳- آموزش و ترویج روش‌های پیشگیرانه از سرقت خانه‌های ویلایی به مردم	۳/۷۷	۱/۱۱	۳/۹۲	۴	۷
۴- ایجاد حساسیت در جامعه محلی برای گزارش رخدادهای	۳/۷۹	۰/۸۹	۳/۸۵	۶	۵

دور اول دلفی (N=۴۰)		دور دوم دلفی (N=۴۰)		شیوه ها	
میانگین	انحراف استاندارد	رتبه میانگین	انحراف استاندارد	رتبه میانگین	انحراف استاندارد
۴/۰۰	۰/۸۶	۴/۴۲	۲	۳/۲۳	۱/۱۸
۳/۹۲	۰/۹۶	۴/۲۲	۳	۳/۸۲	۰/۷۶
۳/۶۹	۱/۱۵	۳/۸۸	۵	۴/۲۱	۰/۷۴

مشکوک در خانه های ویلایی
 ۵- آموزش و اطلاع رسانی به مردم برای آشنا شدن با شیوه ها و شگردهای سارقان خانه های ویلایی
 ۶- تقویت هماهنگی و همکاری میان پلیس و پایگاه های بسیج مردمی در سطح حوزه استحفاظی برای پیشبرد هدفمند اقدامات پیشگیری از جرم و سرقت
 ۷- بالا بردن همکاری میان پلیس با مدیران (دهیاری ها)، اعضای شورای اسلامی، و معتمدان محلی از طریق ارتباطات مداوم و جلسات حضوری برای تقویت جامعه محوری در پیشگیری از سرقت

نتایج جدول ۳ نشان می دهد که در دور اول و دوم دلفی شیوه «جلب مشارکت مردم محلی در معرفی افراد مشکوک و معلوم الحال به پلیس» دارای بیشترین میانگین رتبه ای است.

۳. اجماع میان مشارکت کنندگان در نظرسنجی دلفی

جدول (۴) بر اساس نتایج آزمون ضریب توافقی کندال درجه اجماع میان مشارکت کنندگان در پانل دلفی را نشان می دهد.

جدول (۴): اجماع نظری میان اعضای پانل دلفی و ضریب توافقی کندال

دور اول دلفی (N=۴۰)		دور دوم دلفی (N=۴۰)		عوامل	
ضریب کندال	کای اسکوئر	درجات آزادی	سطح معناداری	ضریب کندال	کای اسکوئر
۰/۱۰	۴۷/۲۸	۱۲	۰/۰۰۰۱	۰/۵۵	۲۵۷/۸۹
۰/۰۵	۱۱/۲۴	۶	۰/۰۸	۰/۶۲	۱۴۵/۰۲

یافته‌های جدول ۴ نشان می‌دهد که در دور اول عامل شیوه‌های وضعی دارای بالاترین درجه اجماع است. میزان توافق در خصوص این دسته از عوامل برابر با ۱۰ درصد است. سایر نتایج نشان می‌دهد میزان توافق در خصوص عوامل اجتماعی از لحاظ آماری معنادار نیست. در دور دوم دلفی نیز شیوه‌های اجتماعی دارای بالاترین درجه اجماع است. میزان توافق در خصوص این دسته از عوامل در دور دوم دلفی برابر با ۰/۶۲ است. میزان توافق در خصوص شیوه‌های وضعی نیز ۰/۵۵ است.

بحث و نتیجه‌گیری

ارکان مساله پژوهش حاضر بر شیوه‌های پیشگیری از سرقت خانه‌های ویلایی - تفریحی در شهر ارومیه تمرکز دارد و هدف و سوال اصلی پژوهش نیز در این راستا مطرح شده است. پاسخگویی و ارزیابی پرسش‌های پژوهش از دو طریق مطالعه اکتشافی-کیفی و مرحله پرسشنامه‌ای- کمی انجام و به روش تحلیل مقایسه‌ای در دو بخش پیشگیری وضعی و اجتماعی مورد تجزیه و تحلیل واقع شده است. در راستای تحلیل شیوه‌های پیشگیری وضعی و بر مبنای روش آماری دلفی، ۱۳ گزاره حاصل شد که بر اساس آزمون آماری ضریب توافقی کندال و محاسبه میانگین رتبه‌ای آن‌ها در دور نهایی دلفی وضعیت هر یک از گزاره‌ها مشخص گردید که "هدفمندی گشت‌های پلیس و تقویت آن‌ها در ساعات شب، بویژه در ماه‌های سرد سال که مالکان خانه‌های ویلایی حضور کمتری دارند" دارای بیشترین و "رعایت ملاحظات امنیتی انتظامی در مکان‌های ویلایی" دارای کمترین میانگین از نظر پاسخ‌دهندگان است. نتایج حاصل از این یافته پژوهشی حدودی همسو با یافته‌های مطالعات پیشین عزیز (۱۳۹۶)، بیابانی و تولائی (۱۳۹۴)، بیات (۱۳۹۳)، باهوش و همکاران (۱۳۹۱)، بود که مهمترین مولفه‌های پیشگیری وضعی از سرقت خانه‌های ویلایی - تفریحی را تایید کرده‌اند.

در تبیین هر یک از گزاره‌های ۱۳ گانه پیشگیری وضعی از سرقت خانه‌های ویلایی ذکر موارد قانونی و هشدارها و اقدامات امنیتی راهگشاست. در دو گزاره "جلوگیری از ساخت و سازهای خانه‌های ویلایی بدون مجوز قانونی از نهادهای ذیربط" و "ایجاد ساز و کاری برای ملزم نمودن سازندگان خانه‌های

ویلایی به اخذ تاییدیه‌ی رعایت استانداردهای امنیتی از پلیس در ساخت و ساز" می‌توان بیان کرد که هرچند خلا نظارت نیروی انتظامی بر استانداردهای امنیتی ساخت و ساز مسکن و دیگر اماکن شهری همواره مورد تاکید کارشناسان و متخصصان مدیریت انتظامی و پیشگیری از جرم بوده است اما این موضوع در سطوح اجرایی تا کنون عملیاتی نشده است اما طبق بند (پ) ماده (۱۰۸) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی "کلیه شهرک‌ها و مجتمع‌های اداری، تجاری، مسکونی و صنعتی و همچنین مراکز عمومی مکلفند پیوست‌های حفاظتی - انتظامی لازم برای ارتقاء امنیت و ایمنی این اماکن و پیشگیری از سرقت را برابر استانداردهای اعلامی نیروی انتظامی رعایت نمایند." براساس تبصره ماده فوق، "آیین نامه نحوه اجرای این بند و استانداردهای اعلامی توسط وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی با همکاری نیروی انتظامی و شورای عالی استان‌ها تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۵).

با توجه به گزاره "ملزم کردن مالکان خانه‌های ویلایی به استفاده از سیستم مرکز هشدار الکترونیک (مه‌ها)" می‌توان یاد آور شد که مرکز هشدار الکترونیک "مه‌ها" یکی از پیشرفته‌ترین سامانه‌های جلوگیری از سرقت منازل است. ارتقاء امنیت در خانه‌های دوم، پیشگیری از وقوع سرقت، کمک به پلیس در خدمت رسانی با کمترین زمان و دقت بیشتر، ایجاد خدمت در راستای اهداف الکترونیک از دستاوردهای این سامانه است. چرا که سارقان از روش‌های مدرن و جدید برای اقدامات مجرمانه خود استفاده می‌کنند و برای مقابله با آنها باید از تجهیزات مدرن استفاده کرد. گزاره "رعایت ملاحظات امنیتی-انتظامی در مکان یابی خانه‌های ویلایی" به این مسئله توجه دارد که چرا رعایت ملاحظات امنیتی انتظامی در مکان یابی خانه‌های ویلایی دارای کمترین میانگین از نظر پاسخ دهندگان می‌باشد، قابل فهم است که موقعیت جغرافیای منطقه، وسعت جنگلی و آب و هوای مناسب سبب گسترش ساخت و سازهای مجاز و غیر مجاز در این مکان‌ها شده است و مالکان آنها بدون توجه به بعد امنیتی و انتظامی آن هر مکانی را برای ساخت و ساز مناسب می‌بینند و بدون نگاه تخصصی اقدام به ساخت خانه‌های

تفریحی و ویلایی می‌کنند و دور از تصور است که بتوان نظم و نظام خاصی در ساخت و ساز این اماکن داد. همین امر سبب کاهش نظارت‌های پلیسی و دور از دست ماندن خدمات پلیسی به این مکان‌ها شده و عرصه را برای افزایش سرقت برای بزهکاران فراهم می‌آورد. گزاره "تهیه بانک اطلاعاتی از خانه‌های ویلایی و مالکان آنها در سطح حوزه استحفاظی برای تقویت کنترل انتظامی بر آنها" با هدف اشرافیت اطلاعات بر پدیده‌ها، وقایع و اتفاقات پیرامون همواره یکی از ارکان موفقیت پلیس در پیشگیری و مبارزه با سرقت بوده است.

تهیه بانک اطلاعاتی از خانه‌های ویلایی در سطح حوزه استحفاظی ضمن تقویت کنترل انتظامی به عوامل گشتی پلیس این امکان را می‌دهد تا با قدرت کافی بر خانه‌های دوم تسلط داشته و بتوانند آنها را کنترل کنند. دسترسی به اطلاعات کلیه مالکان خانه‌های دوم، به هنگام بودن اطلاعات، سهولت استفاده از سیستم‌های اطلاعاتی و نرم‌افزارها همگی باعث تقویت کنترل انتظامی بر خانه‌های دوم شده است تا بتوان در سریع‌ترین و کوتاه‌ترین زمان ممکن ضمن دسترسی به مالکان خانه‌های دوم بتوان روش‌های پیشگیری از سرقت را نیز به مالکان خانه‌ها آموزش داد. گزاره "بروز رسانی مداوم دانش و اطلاعات کارکنان پلیس از وضعیت جغرافیای جرم در سطح حوزه استحفاظی" به این مهم اشاره دارد که مدیریت دانش کارآمد، منجر به کاهش خطا و کاهش میزان آسیب‌های احتمالی در سازمان پلیس شده و سرعت حل مسائل و تصمیم‌گیری‌ها را افزایش می‌دهد. در نظام مدیریت ناجا که دارای سابقه بهره‌گیری از مدیریت دانش است، نیازمند این هستیم که دانش نیروی انسانی ارتقاء یابد. بنابراین کسب دانش، سازماندهی، انتقال و به اشتراک گذاشتن با همه کارکنان، هم‌چنین بروز رسانی آموخته‌ها آنها، امری بسیار حیاتی و ضروری است. گزاره "تقویت اشراف اطلاعاتی پلیس بر نواحی روستایی و شناسایی افراد مستعد جرم و سرقت" یکی از مهمترین اولویت‌های پلیس در بحث مبارزه و پیشگیری از سرقت خانه‌های ویلایی - تفریحی اشراف اطلاعاتی بر این نوع خانه‌ها به منظور کاهش سرقت است. پلیس در مناطقی که میزان سرقت در آنها بیشتر است، توجه ویژه‌ای در توزیع تجهیزات و نیروی انسانی دارد و این امر مستلزم بهره‌گیری از دانش و تقویت اشرافیت

اطلاعاتی است. اشراف اطلاعاتی یکی از نیازهای اساسی و بنیادی و از ارکان اصلی و ضروری موفقیت در امنیت و تحقق جامعه امن می باشد. گزاره "ملزم کردم مالکان خانه‌های دوم به نصب دوربین مدار بسته و سیستم های پایش محیطی" بر مبنای تجربیات انتظامی و آخرین یافته‌های مطالعاتی حاکی از آن است که نبود یا نقصان در بکارگیری دوربین های مدار بسته یکی از دلایل کلیدی آسیب پذیری اماکن شهری در برابر جرایم سرقت است.

به طور مثال یافته های رضا زاده و همکاران (۱۳۹۸) در زمینه آسیب‌شناسی بکارگیری تجهیزات کنترل الکترونیک در پیشگیری از سرقت در اماکن تجاری شهرستان یزد نشان می‌دهد که نصب دوربین مداربسته نقش بسزایی در پیشگیری از سرقت اماکن دارد، زیر ریسک یا خطر انجام سرقت را بالایی برد و به عنوان یک عامل بازدارنده عمل می‌کند. یافته های این پژوهش بیانگر است که به میزان کاستی در استفاده از دوربین در اماکن سرقت از آن ها بالا می رود و همچنین امکان کشف جرم نیز کاهش می‌یابد. گزاره "رصد کردن مداوم عبور و مرورهای مشکوک در سطح حوزه استحفاظی" یکی از مهمترین مولفه‌های پیشگیری وضعی از جرم شناخته می‌شود و با رصد حوزه استحفاظی تا حدود فراوانی قدرت عمل از مجرمین گرفته شده و وقوع جرائم و در مرحله بعد تعقیب مجرمین با سهولت بیشتری انجام می‌پذیرد. از آنجایی که در بسیاری از موارد سارقان منزل از خودرو برای حمل وسایل و اشیاء مسروقه استفاده می‌کنند رصد کردن مداوم عبور مروه‌های مشکوک در فضاهای مسکونی و معابر و محیط پیرامونی خانه های دوم می‌تواند به عنوان ابزاری بازدارنده و کنترل کننده عمل کند. به اعتقاد هر دو گروه مشارکت کننده خلاء های موجود در این زمینه یکی از عوامل تاثیر گذار در پیشگیری از سرقت خانه های ویلایی- تفریحی در شهر ارومیه شناخته می‌شود. پژوهش رضازاده و همکارن (۱۳۹۸) نیز دارای نتایجی مشابهی در این زمینه است. گزاره "مقاوم‌سازی هدفمند؛ استفاده از سیستم‌های حفاظتی منزل، درب و پنجره‌های حفاظدار و قفل‌های شب بند" یکی از مهمترین راهبردهای پیشگیری وضعی از جرم استفاده از تکنیک های "افزایش دشواری (تلاش مورد نیاز) انجام جرم" است. ارتقای استانداردهای ایمنی و امنیتی در ورودی ها و خروجی ها و

همچنین پنجره‌های اماکن بویژه منازل شهروندان یکی از اقدامات موثر با رویکرد پیشگیری وضعی برای دشوار ساختن ارتکاب سرقت است. بر اساس تجربیات موجود این مساله یکی از دلایل تسهیل کننده وقوع سرقت در خانه‌های ویلایی و ساختمان های آپارتمانی کم واحد در شهر اهواز است.

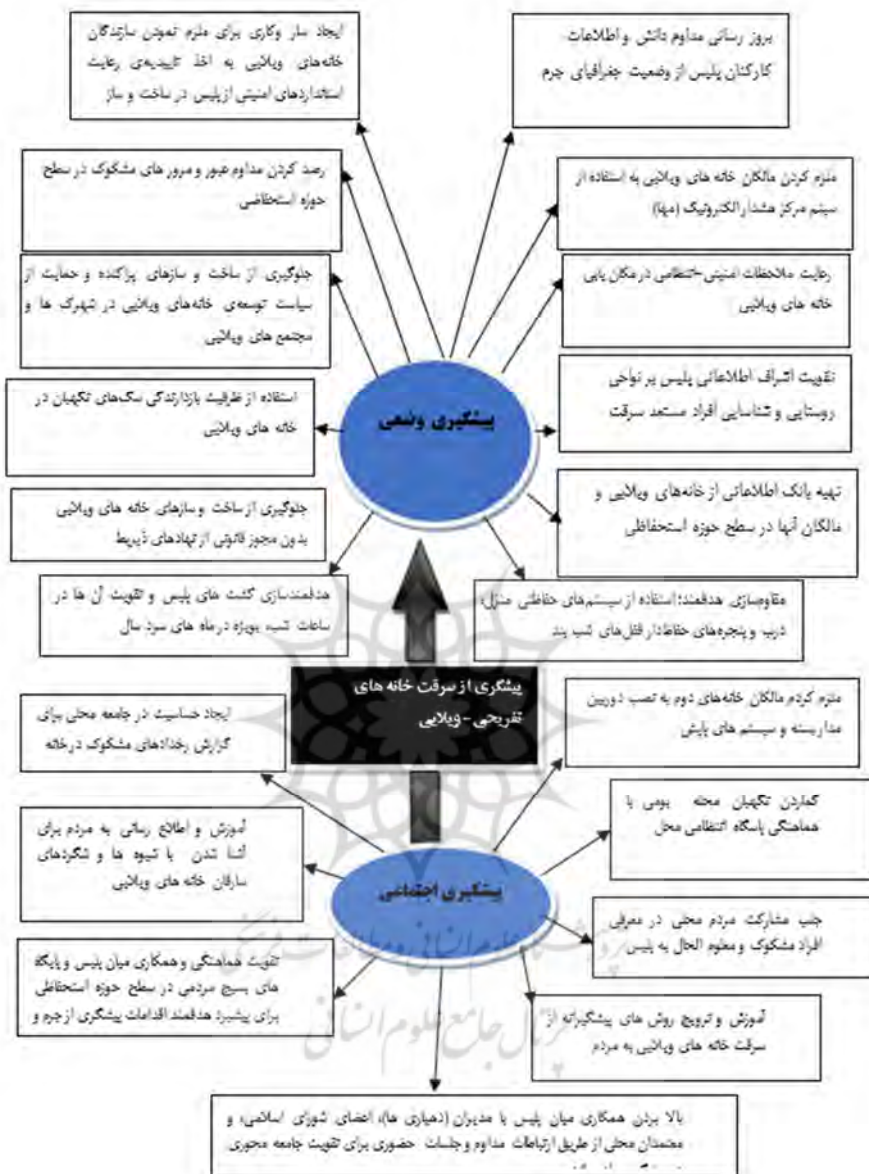
این بخش از یافته ها با نظریه انتخاب منطقی ارتکاب جرم همخوانی دارد. بر اساس این نظریه مجرمان یا بزه کاران اهداف یا طعمه‌های خود را بر اساس دو نوع جذابیت هدف و جذابیت فضایی (وقتی که مشخصات فیزیکی، محیط اعمال بزهکاری را برای وقوع جرم تسهیل می کنند) انتخاب می کنند. گزاره "جلوگیری از ساخت و سازهای پراکنده و حمایت از سیاست توسعه‌ی خانه های ویلایی در شهرک ها و مجتمع های ویلایی" همگام با بسط رویکرد پیشگیری وضعی از دهه ۱۹۷۰ میلادی توسط نهادهای پیشگیری از جرم در بریتانیا مورد توجه قرار گرفت و ادبیات علمی آن توسط افرادی چون کلارک و همکاران وی طی چند دهه گذشته گسترش یافت، ضرورت تعامل و همکاری همه‌ی نهادهای نقش آفرین در مدیریت امنیت شهری و مدیریت پیشگیری از جرم بویژه نهادهای انتظامی (پلیس) و مدیریت شهری به طور فراینده ای مورد تاکید قرار گرفته است (کلارک، ۱۹۹۷، ۴۰). این در حالی است که در ایران همچنان خلاء مدیریت یکپارچه شهری از جمله ساخت و سازهای پراکنده خانه‌های ویلایی در اطراف دور دست شهر در زمینه امنیت خانه های دوم آشکار به نظر می‌رسد و این مساله همان طور که در یافته های پژوهش آمد، به عنوان یکی از آسیب های پیشگیری از جرم سرقت خانه های دوم شناخته می شود. "استفاده از ظرفیت بازدارندگی سگ‌های نگهبان در خانه های ویلایی" یکی دیگر از گزاره های وضعی پژوهش است. علیرغم پیشرفت های تکنولوژی، تامین امنیت و نیز پیشگیری از سرقت بدون این حیوان تقریبا غیر ممکن است. حذف این عنصر در خانه های ویلایی - تفریحی موجب اختلال در شرایط امنیتی گردیده و صاحبان خانه های دوم به آن اشاره داشته اند. و در نهایت و بر مبنای گزاره "هدفمندی گشت های پلیس و تقویت آن ها در ساعات شب، بویژه در ماه های سرد سال که مالکان خانه های ویلایی حضور کمتری دارند" می‌توان بیان

داشت که امروزه بر نقش پلیس در پیشگیری وضعی از جرم تاکید می شود. استقرار پلیس در فضای جغرافیایی معین یا هدفمندسازی گشت های پلیس و تقویت آن ها در ساعات معینی از شب در چارچوب پیشگیری وضعی قرار می گیرد. زیرا بدین ترتیب وضعیت و اوضاع و احوال ماقبل و مشرف بر بزهکاری به ضرر مجرم تغییر می کند و دست کم مجرم را از ارتکاب جرم در آن محدوده یا نسبت به آن آماج معین منصرف می کند. از طرفی تقریباً تمام متخصصان علوم انتظامی این نکته را در خصوص سرقت از اماکن ویلایی تفریحی تایید می کنند که بیشترین فراوانی سرقت از این خانه ها در روزهای سرد سال و در زمانهایی که مالکان آنها در خانه های ویلایی تفریحی خود حضور ندارند اتفاق می افتد. از این رو پلیس بر حسب وظیفه ذاتی خود ملزم به هدفمندسازی گشت های پلیس و تقویت آن ها در ساعات شب، بویژه در ماه های سرد سال می باشد. همین رویکرد پلیس در پیشگیری وضعی از جرم را نیز به پیشگیری پویا تعبیر کرده اند. زیرا فرآیند گذار از طرح و اندیشه مجرمانه را منقطع و مختل می کند.

برای تحلیل شیوه های پیشگیری اجتماعی از سرقت خانه های ویلایی - تفریحی در شهرستان ارومیه نیز از روش آماری دلفی استفاده گردید. بر اساس نتایج حاصله ۷ گزاره پیشگیری اجتماعی حاصل شد که بر اساس آزمون آماری ضریب توافقی کندال و محاسبه میانگین رتبه ای آن ها در دور نهایی دلفی مشخص گردید که در دور نهایی دلفی، "جلب مشارکت مردم محلی در معرفی افراد مشکوک و معلوم الحال به پلیس" دارای بیشترین و "آموزش و ترویج روش های پیشگیرانه از سرقت خانه های ویلایی به مردم" دارای کمترین میانگین از نظر پاسخ دهندگان بود. نتایج حاصل از این یافته پژوهشی حدودی همسو با یافته های مطالعات پیشین رضانی زاده لسبویی (۱۳۹۵)، میرزاخانی و درویشی (۱۳۹۳)، خوش فر و همکاران (۱۳۹۱)، مرادیان (۱۳۸۹)، حسینی (۱۳۸۹)، بود که مهمترین مولفه های پیشگیری اجتماعی از سرقت خانه های ویلایی - تفریحی را تایید کرده اند.

در تبیین هر یک از گزاره های ۷ گانه پیشگیری اجتماعی از سرقت خانه های ویلایی نیز ذکر موارد قانونی، و هشدارها و اقدامات امنیتی و تجارب

زیست اجتماعی راهگشاست. گزاره "گماردن نگهبان محله بومی با هماهنگی پاسگاه انتظامی محل" در راستای احیای این گونه نظام‌های مشارکتی است که از برنامه چهارم توسعه کشور، و با ایجاد مؤسسات حفاظتی و مراقبتی که مظهر آن نگهبان محله است به قانون تبدیل شد و زیر نظر ناجا، فعالیت خود را برای حفاظت و مراقبت از محله‌ها، مراکز تجاری و تفریحی، مجتمع‌های اداری و مسکونی و شرکت‌های گوناگون آغاز کرد. گزاره "جلب مشارکت مردم محلی در معرفی افراد مشکوک و معلوم الحال به پلیس" رویکرد پلیس جامعه محور را پیشنهاد می‌دهد. در این راستا راه‌های جلب مشارکت همگانی مردم در پیشگیری از جرم و معرفی افراد معلوم الحال می‌تواند به عنوان یک عامل سازنده نقش آفرینی نماید، چرا که نمی‌توان از وقوع سرقت به صورت مطلق پیشگیری نمود. ولی می‌توان در کمیت آن تاثیر گذاشت و میزان وقوع را کاهش داد. می‌توان گفت بهترین اقدام در رویکرد اجتماعی پیشگیری از سرقت خانه‌های ویلایی و تفریحی استفاده از راهبردهای جلب مشارکت‌های مردمی و تعامل با نهادهای جامعه است. در گزاره "آموزش و ترویج روش‌های پیشگیرانه از سرقت خانه‌های ویلایی به مردم" اینکه چرا آموزش و ترویج روش‌های پیشگیرانه از سرقت خانه‌های ویلایی به مردم دارای کمترین میانگین از نظر پاسخ دهندگان می‌باشد نیز می‌توان اینگونه تبیین نمود که همانطور که از نام اماکن ویلایی و تفریحی مشخص است این اماکن در گروه خانه‌های دوم دسته بندی می‌شوند و مهمترین کارایی آنها در زمان اوقات فراغت و ایام خاصی از سال است و حضور مالکان این اماکن بسیار کم رنگ است. در گزاره "ایجاد حساسیت در جامعه محلی برای گزارش رخدادهای مشکوک در خانه‌های ویلایی" مردم به واسطه‌ی عقاید، دیانت و صداقت، بیشترین نقش را در امنیت دارند. همان‌طور که در این بخش از یافته‌ها آمده، لازمه‌ی پیشگیری اجتماعی از جرم ایجاد حساسیت در جامعه محلی برای گزارش رخدادهای مشکوک در خانه‌های ویلایی است. در واقع حصول موفقیت در زمینه پیشگیری اجتماعی از جرم از جمله سرقت خانه‌های دوم منزل بدون فرهنگ سازی مناسب امکان پذیر نخواهد بود.

شکل ۲) مدل نهایی پژوهش

شاه جهان پور (۱۳۹۶) نیز در پژوهش خود فرهنگ و فرهنگ سازی تاکید دارد. برآیند یافته های گزاره "آموزش و اطلاع رسانی به مردم برای آشنا شدن با شیوه ها و شگردهای سارقان خانه های ویلایی" پژوهش نشان می دهد که

آموزش و اطلاع رسانی به مردم برای آشنا شدن با شیوه‌ها و شگردهای سارقان خانه‌های ویلایی همچنان یکی از روش‌های اساسی پیشگیری از جرم از جمله در زمینه سرقت خانه‌های دوم است. از راهکارهای کلیدی این مطالعه تشکیل سازمانی بنام سازمان ملی پیشگیری از جرم است که هدف اصلی آن بر آموزش و پژوهش درباره پیشگیری از جرم تمرکز دارد. گزاره "تقویت هماهنگی و همکاری میان پلیس و پایگاه‌های بسیج مردمی در سطح حوزه استحفاظی برای پیشبرد هدفمند اقدامات پیشگیری از جرم و سرقت" مؤثرترین فعالیت‌های برقراری امنیت تشکل‌های خود جوش مردمی و در واقع مشارکت شهروندان در قالب محلات شهری است که با مدیریت صحیح آنها می‌توان ضریب ایمنی و امنیت خانه‌های دوم را ارتقا بخشید. امنیت در سطح وسیعی از خانه‌های ویلایی تفریحی نیاز به حضور و مشارکت مردمی و بویژه پایگاه‌های بسیج مردمی است چرا که هرچه سطح جغرافیایی و قالب فضایی کوچکتر باشد، انسجام اجتماعی و مسئولیت‌پذیری افراد بیشتر می‌گردد، مشارکت پایگاه‌های بسیج در امنیت یکی از مصادیق مشارکت در امنیت محلات تفریحی است زیرا توسعه‌ی همه جانبه بدون برقراری نظم و امنیت همه جانبه غیر ممکن خواهد بود. بر پایه‌ی این نگرش تأمین امنیت فقط وظیفه‌ی نهادهای امنیتی و انتظامی نیست و تمامی نهادها و افراد می‌بایست در آن مشارکت کنند.

و در نهایت اینکه گزاره "بالا بردن همکاری میان پلیس با مدیران (دهیاری‌ها)، اعضای شورای اسلامی، و معتمدان محلی از طریق ارتباطات مداوم و جلسات حضوری برای تقویت جامعه محوری در پیشگیری از سرقت" را بهترین اقدام پلیس در زمینه استفاده از راهبردهای جلب همکاری باشد. طراحی و اجرای موفق بسیاری از راهکارهای پلیس مستلزم همه‌کاری همه جانبه و دلسوزانه همه نهادهای اجتماعی با پلیس است. زیرا عوامل خطر اعم از موقعیت‌ها و فرصت‌ها کاملاً به یکدیگر مرتبط هستند. بنابراین پاسخ به چنین عواملی نیز باید ترکیبی و تلفیقی باشد. از طرفی مخاطبان و ذی‌نفعان اصلی پیشگیری از جرم مردم و جامعه هستند. بنابراین تدابیر پیشگیرانه منوط به آن است که

این گونه تدابیر در میان طیف وسیعی از سازمان ها، نهادها و شهروندان توزیع شود. در این زمینه قانون جرم و بی نظمی ۱۹۹۸ انگلستان بدون در نظر گرفتن هیچ بودجه ای پلیس و ادارات محلی را ملزم به جلب مشارکت سایر نهادها برای پیشگیری از جرم کرده است.

پیشنهادها:

از مهمترین دستاوردهای مورد انتظار در پژوهش های کاربردی دستیابی بر راه حل و راهکارهای پیشنهادی برای حل مسائل و مشکلات موجود بر اساس ویژگی ها و ماهیت مساله مورد پژوهش قرار گرفته است:

- با توجه به نتایج حاصله به معاونت اجتماعی ناجا نیز پیشنهاد می گردد با توجه به نتایج این پژوهش اولویت اصلی و اول خود را برای پیشگیری از سرقت خانه های دوم بر افزایش اطلاع رسانی و آموزش همگانی مردم در تمامی زمینه های مرتبط با سرقت خانه های ویلایی تفریحی و آن هم به صورت شفاهی و از طریق ارتباطات باز و حضوری قرار دهند.

- بر مبنای نتایج دلفی پیشنهاد می شود سه نهاد مدیران محلی، اساتید دانشگاه و متخصصان انتظامی ناجا جلسات هماهنگی و همکاری بیشتر و مداومی داشته و به صورت ماهیانه آخرین اقدامات و راه های مربوطه به یکدیگر در زمینه پیشگیری از سرقت خانه های دوم را بررسی و هماهنگی های لازم در این زمینه را به عمل آورند و با استفاده از یک دیدگاه نظام مند و راهبردی و جامع این معضل و مشکل را حل نمایند.

- با توجه به این که اولویت بالاتر با تمرکز بر نقش رسانه ها در زمینه راه هایی از قبیل ساخت انیمیشن ها، تهیه فیلم های آموزشی و پیام های آموزشی پیشنهاد میگردد.

- پیشنهاد می شود با توجه به نتایج این پژوهش مالکان خانه های دوم ابتدا وضعیت ایمنی ساختمان ها و فضاهای خانه های ویلایی و تفریحی را بهبود بخشیده و با استفاده از ابزارها و دوربین های پیشرفته و دیگر اماکن ضریب

امنیتی فضای این اماکن را توسعه دهند و این اقدامات کوتاه مدت را هر چه سریع تر اجرایی نمایند و سپس در اولویت بعدی اقدامات بلندمدت مورد نیاز را اجرایی نمایند

- تغییر در قوانین و مقررات ساخت وساز و هماهنگی و مشارکت قوی تر با سازمان نظام مهندسی ساختمان و دیگر متصدیان طراحی فضای تفریحی ویلایی نیز می تواند اقدامات بعدی و بلندمدت دیگر متخصصان انتظامی در زمینه مشارکت جهت پیشگیری از سرقت خانه های ویلایی تفریحی می باشد.

محدودیت های پژوهش

این پژوهش تنها در گستره جغرافیای شهر ارومیه انجام پذیرفته و تعمیم دهی نتایج حاصل از آن به سایر گروه های پژوهشی با محدودیت همراه است.

- دشواری دسترسی به مدیران محلی، اساتید دانشگاهی، کارشناسان عالی انتظامی و نهادهای اجرایی برای انجام کارهای مطالعاتی پژوهش و اجرای بی واسطه ی پرسشنامه های پژوهش از جمله محدودیت های این گونه پژوهش بود و روند گردآوری پرسش نامه ها را با کندی روبرو ساخت.

- متغیرهای مداخله گر بر نحوه پاسخگویی افراد تأثیرگذار است که در این پژوهش به علت کمبود امکانات و گستردگی حوزه پژوهش به آن پرداخته نشده است.

- بروکراسی و مشکلات فراوان اداری در زمینه انجام هماهنگی با اساتید دانشگاهی و مدیران محلی

سپاسگزاری

از خبرگان و متخصصان حوزه مدیریت انتظامی و متخصصان امنیت گردشگری، مدیران محلی (دهیاران، اعضای شورای اسلامی) و مالکان خانه های دوم بواسطه یاری در انجام پژوهش کمال امتنان بعمل می آید.

منابع

- بابایی، محمد علی؛ نجیبیان، علی. (۱۳۹۰). چالش های پیشگیری از جرم. مجله حقوقی دادگستری، ۷۵(۷۵)، ۱۷۲-۱۴۷.
- عبادی نژاد، سید علی؛ باهوش، محمد و همکاران. (۱۳۹۱). بررسی عوامل محیطی موثر بر پیشگیری از سرقت. تهران: انتشارات دانشگاه علوم انتظامی امین. <https://nacu.ir/product/>
- بیابانی غلامحسین، صابری تولائی، علی. (۱۳۹۴). پیشگیری از سرقت از اماکن با تاکید بر پیشگیری وضعی. فصلنامه علمی و ترویجی کارگاه، دوره ۲، شماره ۳۳، صص ۲۳.
- <http://det.jrl.police.ir/>
- بیات، ناصر. (۱۳۹۳). ارزیابی الگوی مدیریت اثرات گردشگری در نواحی روستایی. رساله دکتری تخصصی رشته جغرافیای انسانی، دانشگاه تهران: دانشکده جغرافیا.
- بیات، ناصر؛ بدری، سیدعلی؛ رضوانی، محمدرضا؛ فرجی سبکبار، حسنعلی. (۱۳۹۲). مطالعات گردشگری روستایی در ایران، ارزیابی تحلیلی اسنادی از مقالات انتشار یافته فارسی. مجله ی برنامه ریزی و توسعه گردشگری، سال ۲، شماره ۶، صص. ۱۲۸. ۱۰۹.
- https://tourismpd.journals.umz.ac.ir/article_551.html
- پرویزی، رضا. (۱۳۹۳). پیشگیری وضعی و نقش آن در پیشگیری از قتل. پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق و جزا؛ دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد تبریز.
- جلالی فراهانی، امیر حسین. (۱۳۹۴). پیشگیری وضعی از جرایم سایبر در پرتو موازین حقوق بشر. مجله فقه و حقوق، ۶(۱۴)، ۹۸-۶۷.
- http://hoquq.iict.ac.ir/article_22720.html
- حسینی، سید موسی. (۱۳۸۶). بررسی نقش مشارکتهای مردمی در پیشگیری از سرقت منازل سمنان. تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین ۲۳۹۶۲۹۰. <https://www.magiran.com/paper/>

— خوش فر غلامرضا؛ عبدالله پور، مریم؛ کریم زاده، سار. (۱۳۹۱). بررسی تاثیر گردشگری خانه های دوم بر سرمایه اجتماعی (مورد مطالعه روستاهای لیره سر و سیاورز شهرستان تنکابن). مجله برنامه ریزی و توسعه گردشگری، سال اول، شماره ۲، صص. ۱۵۲-۱۳۱.

https://tourismjournals.umz.ac.ir/article_307.html

— دارابی، شهرداد؛ خدابنده لو، وحید. (۱۳۹۶). تحلیل جرم شناسی سرقت منزل، مطالعه موردی استان قم. فصلنامه کارآگاه، ۱۰(۴۰)، ۴۸-۲۱.

http://det.jrl.police.ir/article_10747.html

— رحمت، محمدرضا. (۱۳۸۵). نقش طراحی محیط در پیشگیری از جرم. فصلنامه علمی پژوهشی گواه، ۸(۹)، ۷۶-۵۴.

<http://ensani.ir/fa/article/224938>

— رضوانی، محمدرضا. (۱۳۸۱). تحلیل روند ایجاد و گسترش خانه های دوم در نواحی روستایی. پژوهش های جغرافیایی، ۴۵(۳)، ۵۶-۷۱.

https://jrg.ut.ac.ir/article_10782.html

— رضانی زاده لسبویی، مهدی. (۱۳۹۵). گردشگری خانه ها. دوم و توسعه اجتماعی - فرهنگی با تاکید بر نظریه اجتماعی (مطالعه موردی دهستان دو هزار - شهرستان تنکابن). نشریه راهبرد توسعه، شماره ۴۶، ۱۷۰-۱۴۵.

<https://www.magiran.com/paper/1593985>

— شیری، محمد؛ نجفی ابرندآبادی؛ علی حسین. (۱۳۹۶). بررسی لایحه پیشگیری از جرم با رویکرد انتظامی-قضایی. فصلنامه پیشگیری از جرم، ۳(۴)، ۱۱۲-۸۷.

http://cps.jrl.police.ir/article_13422.html

— رضا زاده، اکبر؛ پورغلامی، محمدرضا؛ نصیری، منوچهر. (۲۰۱۹). آسیب شناسی بکارگیری تجهیزات کنترل الکترونیک در پیشگیری از سرقت در اماکن تجاری (شهرستان یزد). فصلنامه علمی رهیافت پیشگیری از جرم، ۲(۲)، ۹۹-۱۱۸.

http://www.jcpa.ir/article_221056.html

— صفاری، علی. (۱۳۹۱). انتقادات وارده بر پیشگیری وضعی. مجله تحقیقات حقوقی، ۸(۴)، ۷۶-۳۲.

https://lawresearchmagazine.sbu.ac.ir/article_56556.html

— عالمی، سمیه؛ عاشری، امامعلی. (۱۳۹۲). نقش گردشگری در افزایش خانه‌های دوم یا ویلایی و تأثیر آن در توسعه روستایی در شهرستان ارومیه (مطالعه موردی روستاهای دهستان بکشلوچای ارومیه). منتشر شده در چهارمین همایش منطقه ای چالش‌ها و راهکارهای توسعه در مناطق محروم. قابل بازیابی از،

— عباسی، علی اصغر؛ قربانی، ولی الله. (۱۳۹۵). نقش مولفه‌های اجتماعی در پیشگیری از جرائم شهری. *مطالعات جامعه شناختی شهری*، ۶(۲۰)، ۱۸۶-۱۵۷.

<https://civilica.com/doc/1128544/>

— عزیزی، عباس؛ (۱۳۹۶). شناخت و تحلیل اثرات امنیتی اقامتگاه‌های گردشگری غیر رسمی در شهر همدان. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده فرماندهی و ستاد، دانشگاه علوم انتظامی امین .

— فرماندهی انتظامی استان آذربایجان غربی. (۱۳۹۷). آمار جرایم سرقت استان آذربایجان غربی. مرکز فرماندهی و کنترل، اداره آمار و بهره‌دهی.

— قانون مجازات اسلامی (۱۳۹۲) مصوب مجلس شورای اسلامی، ماده ۲۶۷.

<https://rc.majlis.ir/fa/law/show/۸۴۵۰۴۸>

— قورچه بیگی، مجید. (۱۳۹۰). پیشگیری وضعی به مثابه یک وظیفه اخلاقی. *فصلنامه پژوهش اجتماعی*، ۶(۱۲)، ۱۶۱-۱۷۰.

<https://jsr.riau.ac.ir/>

— محمودی جانکی، فیروز؛ قورچی بیگی، مجید. (۱۳۸۸). نقش طراحی محیطی در پیشگیری از جرم. *فصلنامه حقوق*، دوره ۳۹، شماره ۲؛ صص ۲۳-۵.

https://jlq.ut.ac.ir/article_20085.html

— مرادیان، عباس. (۱۳۸۹). *تاثیر شیوه‌های مشارکت‌های مردمی بر پیشگیری از سرقت منازل در شهرستان کرمانشاه*. تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین.

— مرکز آمار ایران. (۱۳۹۵). *سرشماری عمومی نفوس و مسکن جمهوری اسلامی ایران*. آمارنامه.

– مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۵)؛ آیین نامه نحوه اجرای این بند و استانداردهای اعلامی توسط وزارتخانه های کشور و راه و شهرسازی با همکاری نیروی انتظامی و شورای عالی استان. ۱۳۶۲۲۵

https://rc.majlis.ir/fa/law/print_version/

– میرزاخانی عبدالرحمن، درویشی صیاد. (۱۳۹۳). پیشگیری اجتماعی از سرقت از طریق مداخله ی جامعه ی محلی (مطالعه موردی شهرستان اهواز). فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، سال نهم، شماره ۳۰.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1103128>

– نجفی، اسماعیل؛ زیاری، کرامت الله. (۱۴۰۰). تحلیل و پایش دینامیکی کانون‌های سرقت از منزل در شهر سمنان. پژوهشنامه جغرافیای انتظامی ۹ (۳۳) ۱۱۵-۱۴۶.

[doi: 10.22034/pogra.2021.96170](https://doi.org/10.22034/pogra.2021.96170)

– شاه جهان پور، سعید. (۱۳۹۶). نقش فرهنگ در پیشگیری از جرم. قانون یار، (۴) ۴، ۶۱-۷۲.

[SID. https://sid.ir/paper/209764/fa](https://sid.ir/paper/209764/fa)

– Clarke, R.V. (1997). Introduction: R.V. Clarke (ed.), *Situational Crime Prevention: Successful Case Studies. Guilderland, NY: Harrow and Heston.*

– Guttentag. Daniel. (2015). Airbnb: disruptive innovation and the rise of an informal tourism accommodation sector. *Current Issues in Tourism*. 18:12, p p 1192-1217.

[doi/abs/10.1080/13683500.2013.827159](https://doi.org/10.1080/13683500.2013.827159)

– Kuhns, Kristie R., and Blevins, Joseph B. (2012). “Understanding Decisions to Burglarize from the Offender’s Perspective.” The University of North Carolina at Charlotte Department of Criminal *Justice & Criminology*.5(12),1-45.

[https://www.academia.edu/23577768/Understanding
Decisions_to_Burglarize_from_the_Offenders_Perspective](https://www.academia.edu/23577768/Understanding_Decisions_to_Burglarize_from_the_Offenders_Perspective)

- Setiawan, P. J., Nugraha, X., & Wibowo, W. (2021). Equating Villa With “House” In Aggravated Theft Offense. *Lambung Mangkurat Law Journal*, 6(1), 56-70. DOI: 10.32801/lamlaj.v6i1.224
- Wang, Victor C.X., Reio Jr., Thomas G. 2017. *Handbook of Research on Innovative Techniques, Trends, and Analysis for Optimized Research Methods*. IGI Global.
- Johnston, R.J, (1988), *Dictionary of Human Geography*, Second edition, Blackwell, Oxford.

